

Effectiviteit VIPP-FC

Inleiding

Inleiding

- **Pleegkinderen risico gedesorganiseerde gehechtheid** (van den Dries et al., 2009; Vasileva & Petermann, 2017), **gedragsproblemen** (Vanschoonlandt et al., 2012)
- **Breakdown: 29% opvoedgedrag (mede) aan basis, slechts 8% gezinnen breakdown plaatsvond** behandelingspleegzorg gericht op **pleegouders** (Vanderfaeillie et al., 2018)
- **Vroeginterventies goedkoopste manier ontwikkeling kinderen beïnvloeden: gericht op warm, sensitief en stimulerend ouderschap** (Allen, 2011)
  - **Gevolgen risicofactoren pleegkinderen reduceren** (Zeanah & Larrieu, 1998)

Vroeginterventies

- Effectieve elementen van interventies gericht op sensitiviteit en gehechtheid in ruimere populatie (Bakermans-Kranenburg et al., 2003; 2005)
  - Video-feedback
  - Beperkt aantal sessies (<16)
  - Kinderen ouder dan zes maanden
  - Focus op sensitiviteit
- Video-feedback programma's
  - Opnames (pleeg)ouder en kind
  - Nadien opnames terugkijken met ouder of pleegzorger

VIPP-FC

- Vorm behandelingspleegzorg
- VIPP-SD (niet-pleegzorgspecifiek) gebaseerd op
  - Bowlby's gehechtheidstheorie
    - Verhogen sensitief opvoeden: promoten veilig gehechtheid
  - Patterson's coercion theory: ontwikkeling en onderhouden ext. gedragsproblemen door inconsequent opvoedingsgedrag, gewenst gedrag niet positief bekrachtigen, ongewenst gedrag bekrachtigen
    - Sensitief disciplineren: gedragsproblemen verminderen

VIPP-FC

- Geschikt voor
  - 1 pleegzorgver en 1 kind onder 6 jaar oud
- Preventief of curatief (opvoedingsproblemen, problemen gehechtheid, gedragsproblemen)
- Geprotocolleerde interventie
- Korte opnames van pleegmoeder-kind interactie (vb. samen spelen, taakje): huisbezoek nadien microfeedback: beelden bekijken, om de 10-30 sec. boodschap (script)
- 7 huisbezoeken

VIPP-FC

- Aanpassingen VIPP-SD naar VIPP-FC
  - Focus subtiele signalen
    - Vb. pijn en auw-spel
  - Sensitief lichaamscontact

VIPP-FC

- Focus op sensitiviteit
  - Eerste sessies: kindgedrag opmerken en juist interpreteren: door o.a.
    - kindgedrag te verwoorden (gericht op exploratie en gehechtheid)
    - speaking for the child
    - vragen stellen *“Milan is erg gecontentreerd. Heb je dit vaker gezien?”*
      - Pleegzorger in expertrol en verduidelijking vragen
    - boodschappen kindontwikkeling + extra uitleg

VIPP-FC

- Focus op sensitiviteit
  - Nadien adeequaat reageren op gedrag door o.a.
    - Sensitiviteitsketen
    - Correctieve boodschap (negatieve vlag, positieve vlag)

VIPP-FC

- Focus op disciplineren: doorheen sessies manieren sensitief disciplineren
  - Uitlokken door ‘opruimen’, ‘taakje’, ‘afblijven’
  - Aandacht meerdere disciplineringsstrategieën
    - Vb. aandacht op inductie, waarom iets mag of niet mag
  - Verduidelijking vragen: “Milan mag geen boterham met choco voor hij gezond beleg at. Zijn er nog regels rond eten?”
  - Boodschappen normale kindontwikkeling + extra uitleg
    - “Als een kind veel plezier heeft in het spelen, kan hij moeilijk begrijpen dat hij daarmee moet ophouden. Soms zou hij nog uren door kunnen gaan, bijvoorbeeld omdat hij nog meer wil ontdekken, omdat het leuk is om dingen te herhalen of om samen met je te spelen. Het is dan heel moeilijk voor hem om de overgang te maken van actief bezig zijn naar het stoppen van die leuke activiteit.”
    - Nadien enkele strategieën: vb. overgang aankondigen, actieve rol bij overgang, complimentjes, empathie, alternatief geven

Methode

Methode

- Deelname alle diensten
- Inclusiecriteria:
  - 1,5 – 6 jaar
  - Perspectiefbiedende plaatsing
  - Geen gekende beperking
  - Pleegmoeder in staat Nederlands te lezen

Methode

- Inclusie:
  - Preventief: nieuwe plaatsing
  - Curatief: op vraag van begeleider of gezin
- Vragenlijsten: voor interventie, nadien en 2 maanden erna
  - Attachment Insecurity Screening Inventory 2–5 years (AISI)
  - EA-SR Emotional Availability–Self Report (EA-SR)
  - Parenting Stress Questionnaire (PSQ)
  - Child Behavior Checklist 1,5–5 (CBCL)

VIPP-FC: effectiviteit

- **Methode:** RCT: controle- en interventiegroep
  - 100 pleegkinderen met pleegmoeders
  - Multilevel models, T0 onafhankelijke variabelen model

Resultaten

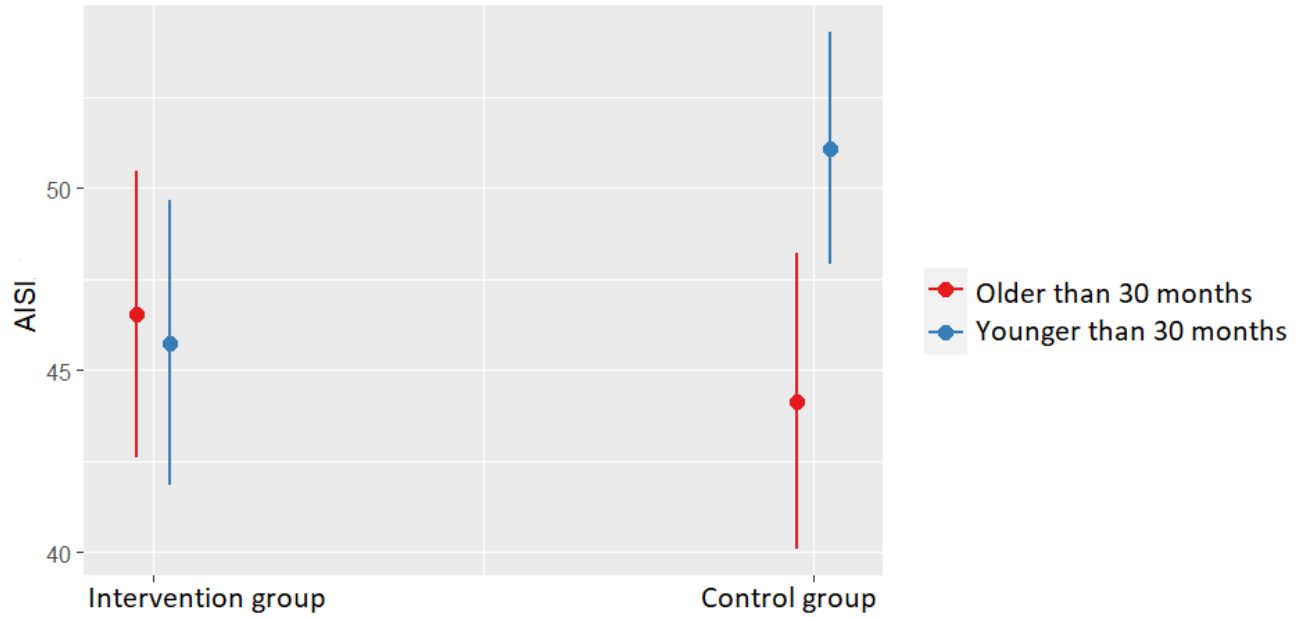
VIPP-FC: effectiviteit

- **Resultaten**

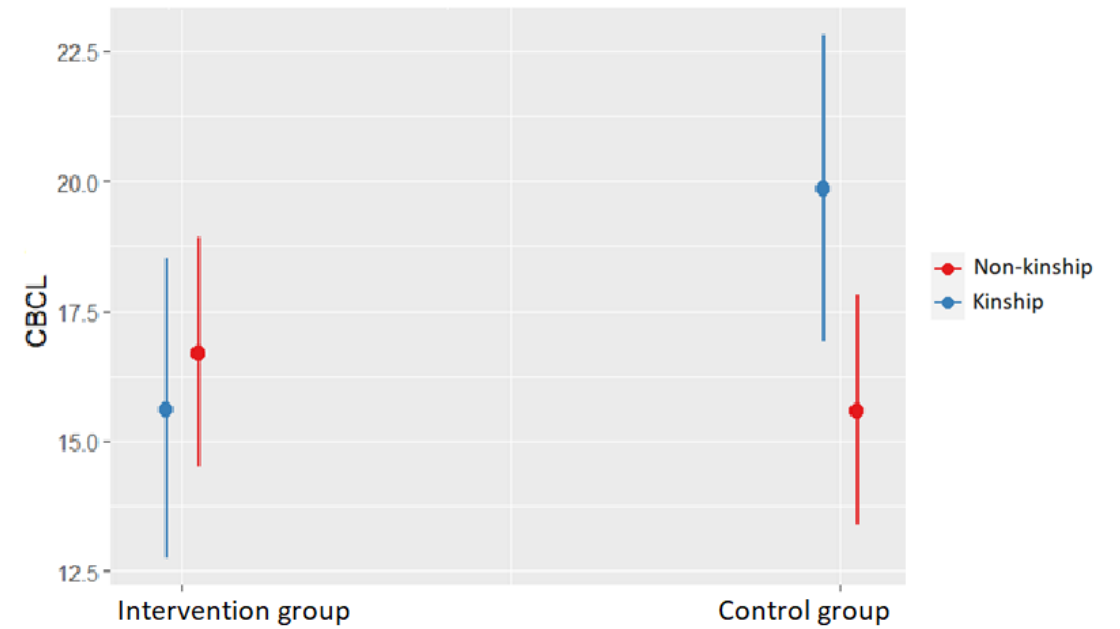
- Geen sign. effect opvoedingsstress
- Geen sign. effect sensitief opvoeden
- Binnen groep <2,5y.: effectiviteit onveilig gehechtheidsgedrag
- Binnen groep netwerkpleegzorg: effectiviteit gedragsproblemen

7. VIPP-FC: effectiviteit

Predicted values of AISI

Predicted values of CBCL

Discussie en conclusie

VIPP-FC: discussie

- Zaken niet gemeten:
  - Sensitief disciplineren
  - Houding ten opzichte van opvoeden
  - Zelfzekerheid in opvoeden (een thema in het kwalitatief onderzoek van Oliveira et al., 2022)
  - Kans op breakdown
  - Lange termijn
  - Kwalitatief onderzoek ontbreekt

VIPP-FC: discussie

- Geen hoofdeffect van VIPP-FC op vermindering gedragsproblemen, wel effect binnen groep kinderen in netwerkpleegzorg
- Gedragsproblemen stabiel (47%) of toename (37%) plaatsing, plaatsing op zich onvoldoende als interventie voor groot deel kinderen (Vanderfaeillie et al., 2013)
  - Monitoren gedragsproblemen en inzetten op effectieve interventies
    - Indien VIPP-FC preventief wordt aangeboden: eventueel enkel netwerkpleegzorg
      - Klein-Velderman et al. (2006): ouders lage educatiegraad interessante VIPP-SD, minder toegang informatie opvoeden

VIPP-FC: discussie

- Belang gehechtheid duidelijk
- Pleegzorgers begeleiden in het bieden stabiele, emotioneel veilige omgeving met sensitief opvoedgedrag: mogelijks herstellende ervaringen bieden
- Monitoren, inzetten op effectieve interventies
  - Geen hoofdeffect VIPP-FC, wel effect bij jongste groep
  - Bij preventieve inzet van VIPP-FC i.v.m. onveilig gehechtheidsgedrag: inzet bij kinderen onder 2,5 jaar overwegen

VIPP-FC discussie

- **Limitaties**

- Kleine steekproefgroottes
- Gebruik vragenlijsten
  - Alle data verzameld via één persoon
    - VIPP-SD ontworpen voor moeders, weinig onderzoek vaders
    - Theorie: sterkere onderbouw vrouwen en kindontwikkeling
  - Response bias
  - Geen observaties

Vragen

